

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
кафедра соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
ОСОБИСТОСТІ В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 300-РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ГРИГОРІЯ САВИЧА СКОВОРОДИ

21 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ

ХАРКІВ – 2022

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
(протокол № 11 від 16 .11.2022 р.).*

Редакційна колегія: Васильєва М.П. – доктор педагогічних наук, професор;
Романова І.А. – доктор педагогічних наук, доцент;
Шеплякова І.О. – кандидат педагогічних наук;
Штанько М.О. – ст. лаборант кафедри.

Автори опублікованих матеріалів відповідають за підбір, точність і достовірність наведених фактів, правильне цитування джерел, власних імен та інших відомостей. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 300-річчю з дня народження Григорія Савича Сковороди, 21.10.2022 р. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 225 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2022.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2022.

Міхесва О.Ю. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	127
Неїжпапа Л.С. ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	129
Новицька А.О. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	131
Нохріна І.С., Лях Т.Л. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	137
Оксенич А.В., Костіна В.В. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	139
Осіпова О.О., Шимко І.М. СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	142
Павлишинець А.М. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	145
Пихова П.Б. НАПРЯМИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДІКЦІЇ ПІДЛІТКІВ.....	148
Поліщук В.А. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З БІЖЕНЦЯМИ І ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ.....	150
Полякова К.М. ПРОФІЛАКТИКА НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	153
Сайко Н.О. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	157
Сапіга С.В. РОЛЬ СКАУТСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ В АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ПІДЛІТКІВ ІЗ ЧИСЛА ВПО.....	159

Список використаних джерел:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посібн. Київ : Центр навч. літератури, 2003. 134 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості Київ : Либідь, 2008. 838 с.
3. Нова українська школа. 2016. URL: <https://v.gd/sqaacH> (дата звернення: 20.09.2022).
4. Кузьменко О. Соціальне становлення особистості в умовах відкритої соціально-педагогічної системи: автореф. дис... канд. пед. наук. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 1998. 18 с.
5. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія: курс лекцій. 2-ге вид.: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 128 с.
6. Матвієнко О. Основи морального виховання особистості молодшого школяра. Київ: Стилос, 1999. 154 с.
7. Товканець Г. В. Завдання соціально-педагогічної роботи з учнями молодшого шкільного віку в умовах нової української школи. Матеріали доп. та повідомл. Міжнар. науково -практ. конф. (2019),. С.100-101 URL: <https://is.gd/WUMi7s>. (дата звернення: 20.09.2022).

Пихова П.Б.

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

НАПРЯМИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДИКЦІЇ ПІДЛІТКІВ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор М.П.Васильєва

Великий потік нової інформації, застосування комп'ютерних технологій, розповсюдження комп'ютерних ігор мають великий вплив на розвиток особистості сучасних дітей. Так, приблизно 70% сучасних школярів, відповідаючи на питання про свої інтереси і захоплення, обирають комп'ютер нарівні з заняттями спортом, прогулянками й спілкуванням з друзями. За статистичними даними, майже кожен підліток у віці 13-16 років хоча б один раз пробував грати в комп'ютерну гру [6].

Згідно з Законом України «Про загальну середню освіту» (2020) [5], профілактика різноманітних залежностей взагалі та комп'ютерної залежності зокрема є важливим аспектом роботи психологічної служби школи, де працює соціальний педагог, який має координувати цю діяльність. Отже пошук ефективних шляхів вирішення цієї проблеми є важливим завданням у його роботі.

Взаємодію соціального педагога та дітей, які мають комп'ютерну залежність, досліджували О. Безпалько [1], А. Войскунський [2],

Л. Завадська [4]. Науковцями констатовано, що саме це питання ще не до кінця вивчено та потребує подальшого розгляду.

Аналіз досліджень О. Гузьман, Н. Ляшенко засвідчив, що науковці визначають поняття «робота соціального педагога з профілактики комп'ютерної залежності підлітків» як «попередження розвитку девіантної поведінки підлітків» та пропонують такі актуальні її напрями як: організація дозвілєвої діяльності підлітків в умовах ЗЗСО, посилення виховної роботи з дітьми з метою формування раціональних потреб самостійного критичного мислення, залучення до фізичної активності, шляхом розвитку напряму «гуртків за інтересами» [3].

На особливу увагу заслуговує робота соціального педагога, що подана на сайті авторської школи М. Гузика, де визначено рекомендації для батьків щодо попередження та запобігання комп'ютерної залежності підлітків [7].

Отже, на основі теоретичного аналізу проблеми роботи соціального педагога з профілактики комп'ютерної залежності підлітків у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) було визначено її суть та зміст (робота з організації дозвілєвої діяльності підлітків в умовах ЗЗСО, робота з розвитку критичного мислення учнів, залучення учнів до фізичної активності), а також відібрано соціально-педагогічні методи та форми, що покладено в основу розробки технології його роботи.

Перспективними напрямами подальших досліджень є обґрунтування складників технології, а також проведення експериментальної частини дослідження з перевірки розробленої технології в умовах ЗЗСО.

Список використаних джерел:

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
2. Войскунский А.Є. Актуальні проблеми залежність від Інтернету. *Психологічний журнал*. 2004. Т.25. № 1. С. 90-100.
3. Гузьман О.А., Ляшенко Н.О. Комп'ютерна залежність підлітків. URL:<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/guzman-o-a-lyashenko-n-o-komp-yuterna-zalezhnist-pidlitkiv/> (дата звернення: 12.10.2022).
4. Завадська Л.А. Профілактика адиктивної поведінки. Соціальна педагогіка : навч.-метод. посіб. / за ред. Л.К. Грицюк, В.С. Петровича. Луцьк, 1999. С. 105–111.
5. Закон України «Про загальну середню освіту» (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
6. Литвинчук Л. Соціальні патології особистості як технологічні адиктивні тенденції сучасного соціокультурного середовища. *Зб. наук. пр. Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Психологічні науки*. 2019. № 2. С. 158–169.
7. Рубрика рекомендації соціального педагога профілактики комп'ютерної залежності для батьків. *Сайт Авторської школи «М. Гузика»*.

URL: <https://ugzosh-gudz.odessaedu.net/uk/site/storinka-sotsialnogo-peda.html> (дата звернення: 12.10.2022).

Поліщук В.А.
доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З БІЖЕНЦЯМИ І ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ

Закономірно, що теорія і практика соціальної роботи в Україні має живитися ідеями євроінтеграції, сталого розвитку, захисту прав людини, демократії, соціальної інклюзії і соціального розвитку, які набули особливого звучання у зв'язку з широкомасштабною війною Російської Федерації проти народу нашої країни.

Процес осмислення і реалізації конкретних технологій здійснення соціальної роботи та підготовки соціальних працівників в сучасних умовах доцільно здійснювати на основі аналізу провідних міжнародних документів, які визначають пріоритети соціальної роботи на глобальному рівні і міжнародні стандарти її здійснення.

Поділяємо наукову позицію української дослідниці Т. Семигіної стосовно того, що провідні міжнародні документи, які визначають пріоритети соціальної роботи на глобальному рівні і міжнародні стандарти її здійснення такі як «Глобальні пріоритети соціальної роботи і соціального розвитку: зобов'язання щодо дій» (МФСП, МАШСР та Міжнародна рада з питань соціального добробуту (2012 р.) [1], «Роль соціальної роботи у системах соціального захисту: універсальне право на соціальний захист (МФСП, 2016 р.) і «Глобальні пріоритети соціальної роботи та соціального розвитку на 2020-2030 роки» (МФСП, МАШСР, 2020р.) у визначенні глобальних пріоритетів виходять за межі традиційного розуміння соціальної роботи і включають питання охорони здоров'я, навколишнього середовища /зеленої соціальної роботи, гендерної рівності, сталого суспільного розвитку, орієнтуючись, головним чином, на визнання цінності людини, її життя, захист і створення сприятливих умов життєдіяльності розвитку кожної людини з врахуванням її можливостей і потреб [2].

Власне аналіз досконалості чи недосконалості діючих програм професійної і професійно наукової підготовки фахівців соціальної роботи має базуватися на міркуваннях, наскільки вони відповідають вимозі підготовки фахівців, здатних реалізовувати завдання глобальних пріоритетів соціальної роботи і соціального розвитку в сучасних надзвичайно складних умовах і випробуваннях, які випали на долю нашої країни.